

Oravecz Imre

ALKONYNAPLÓ

(Éjszakai program) Mégiscsak jobb volna minden kapcsolatot megszakítani J.-vel, és nem tudni, mit csinál, hol van, miért, mikor, stb. Tegnap például elárulta, hogy este O. barátnőjével találkozik, de ígérte, utána nem feledkezik meg nekem viberen jó éjszakát kívánni. Elmúlt a szokásos kései időpont, sőt éjfél is, de nem jött tőle semmi. Megijedtem, megdermedtem. A legrosszabbra gondoltam. Férfival randevúzott, és az hazavitte a lakására, vagy ő vitte azt a magáéra. Jóval éjfél után mégis jelentkezett, és azt írta, sokáig beszélgettek, de nem a barátnőjénél, hanem egy kávéházban, és most indul haza. Egyébként jó éjszakát kívánt nekem, csak elfeledte elküldeni. Tehát senki nem vitt senkit sehova. Nem nyugodtam meg, mert nyomban működésbe lépett bennem egy másik, kevésbé durva, de ugyanolyan fájdalmas változat. Nem sikerült férfit fognia. Ilyen egyszerű, banális a dolog. Mert mi mást keres egy már nem fiatal, háromgyerekes, elvált anya, barátnővel vagy anélkül, órákon át egy éjjeli kávéházban, minthogy ismerkedni akar? Mellőztem a szokásos névadást, de viszonyoztam az éjszakára vonatkozó elküldetlen kívánságot. Próbáltam elfogadni a vélt valóságot, és összedni magam, de nem ment. Álmatlanul vergődtem reggelig.

(Egy kritikusra) Másodszorra is megjelent verskönyvem, *A megfelelő nap* kapcsán megró, de legalábbis nehezményezi, hogy szűk a horizontom. Szerinte mindig magamról, közvetlen környezetemről, kutyákról, macskáról, madarokról, növényekről írok. Lehet, hogy nem elég tág a látóhatárom, mert főként abból a valóságból merítek, amelyet ismerek, amelyben élek, és amelynek része vagyok. De bármiről írok, egyúttal másról is írok, ha nem is mindenről. Legalábbis erre törekszem. Mert ettől lesz mű a mű. Különben csak iromány.

(Az időfaktor) J.-t megcsalta a férje, titokban szeretőt tartott, ágyasává degradálta őt, és rosszul is bánt vele. Ennek ellenére éveken át élt vele, mígnem végül elvált tőle. Nekem nem volt közben senkim, nem színleltem semmit, bántani sem bántottam, ellenkezőleg, konfliktusos

pillanatoktól eltekintve, teljes szívemből és gyengéden szerettem. Mégis másfél év után váratlanul szakított velem. Gyorsan győzött a mindenható időfaktor, a hideg számítás, a korkülönbség, az igazi érv, amellyel semmit nem tudott szembeszegezni, miután összevetette a múltbeli helyzettel, és látta, hogy mellette eltörpül minden hajdani sérelem, hűtlenség, képmutatás, álság, megaláztatás, fájdalom.

(Előkészületek) J. talált és vett végre lakást, miután eladta a házat. Rögvest költözne, de nem lehet. Bizonyos változtatásokat, javításokat kell rajta elvégeztetni. Tervrajzokat tanulmányoz, mesterembereket hajkurászik, kazánt, fürdőkádat, csempét vesz, szolgáltatókkal tárgyal, intézkedik, lótfut, csomagol, dobozol, órára készül, tanít, P.-ben élő súlyos beteg anyját látogatja. Rosszkedvű, hajszolt, feszült, semmire sincs ideje, keveset és rosszul alszik, görcsöl, sűrűn fáj a feje, frusztrálja, amire vállalkozott. Néha kételkedik, helyesen tette-e, hogy belefogott. A tetejébe még magányos is, és olyan sincs, aki megölelné, panaszolja a telefonban ezt is nekem. Éppen nekem!

(A hangnem változásáról) J. újabban olykor nyers, bántó hangot üt meg velem szemben. Lehet, hogy nem szándékosan. Vagy talán mégsem véletlenül. Nagyon is tudja, hogy ezt cselekszi, és azt is, hogy miért. Kilépett a kötelékből, és úgy érzi, már következmény nélkül mondhat bármit, bárhogy, ránézve semminek nincsen többé tétje. Nem szabadna ezen fennakadnom, ezért megsértődnöm. Egy bizonyos pontig. Ha eljut odáig, tiltakoznom kell. Ha nem használ, beszüntetni a verbális érintkezést is.

(Hítel) Sajnálom J.-t. Nagyon nehéz most neki. Az anyja rákkal súlyos betegen a kórházban. Ő maga költözőfélben. Mialatt üríti ki a házat, amely házassága idején a szívéhez nőtt, a legrosszabbat éli, és az összeomlás határán van. Próbálom megnyugtatni azzal, hogy világrahozója Isten kezében van, minden egyéb azonban a magáéban. Megköszöni szavaimat, de nem segíték velük, nem hatnak, tovább sír, hisztérikusan zokog a telefonban. Nem hisz nekem. Mintha nem lenne hitelem, mintha azzal, hogy elhagyott, azt is elvesztettem volna.

(Már és még) Miért szűkölsz? Mert elhagyott egy nő? Volt már. Mert nincs ki gyengéd hozzád? Volt már. Mert senki nem elégíti ki vágyadat? Volt már. Mert végképp bekerített a magány? Volt már. Mert reménytelennek ítéled a helyzeted? Volt már. Mert rosszul alszol éjjel? Volt már. Mert csak rémálmaid vannak? Volt már. Mert hanyatlak a tested, szellemed? Volt már. Mert nem leled örömed semmiben? Volt már. Mert mindent értelmetlennek érzel, beleértve az írást is? Volt már. Mert nyolcvanéves vagy? Még nem volt. Mert hamarosan mindennek vége? Még nem volt. Mert meghalsz? Még nem volt. Mert végleg távozol a házból? Még nem volt. Mert kerted, udvarod felveri a gaz? Még nem volt. Mert egy nap ágynak esel, és nem kelsz fel többé? Még nem volt. Mert magatehetetlenné válsz, és pelenkázni fognak? Még nem volt. Mert öregotthonba raknak, idegenek közé? Még nem volt. Mert ellenzed, és sírva fakadsz? Még nem volt. Mert váratlanul mégis itthon végzed? Még nem volt. Mert közben senki nem lesz melletted? Még nem volt. Mert amikor felfedezik a hulládat, már erősen bűzlik? Még nem volt.

(Az utolsó együttlét) Meghalt J. anyja, előbb, mint féltük. Az agónia közben az ágyánál ült a kórházban, és fogta a kezét. Volt hozzá bátorsága és lelkiereje. Ez rendkívüli tett volt. Csodáлом érte. Én nem lettem volna rá képes. Ott lenni, most, vele, azzal, aki legközelebb állt hozzá az életben, és tudni, hogy utoljára. Nem néztem volna végig a haláltusáját, de a kórterem, sőt a kórház közelébe se mertem volna menni, hanem fájdalommban gyáván elbújtam volna valahol.

(Az evés egyszerűsödése) Ha M. L. nincs itt, egyre ritkábban eszem a nappaliasztalnál. Többnyire a konyhában állva költöm el reggelim, ebédem, vacsorám. Egyszerűbb így, és kisebb fáradsággal is jár. A konyhapult végénél, arra merőlegesen, mellmagasságban van egy rövidke deszkalap, amelyet bárpultnak csúfolunk. Tartalmával együtt arra teszem a tányért, és a pult alatti fiókok egyikébe nyúlok evőeszközért. Nincs terítés, tálalás. A szennyes edényt sem rakom félre, minden egyből megy a karnyújtásnyira lévő mosogatóba. Lehet, hogy hamarosan tovább lépek, és közvetlenül a fazékból, lábasból veszem magamhoz az ételt. A késsel, villával se vacakolok többé. Akkortól csak kanalat használok, a húst pedig a kezembe fogom.

(*Kérés*) Uram, a J. okozta fájdalomtól ments meg! A kintől, amely folyvást dolgozik bennem, szabadíts meg! Mar, szúr, vág, hasít, szabdal, aprít, zúz nappal, éjjel, reggel, délben, este, minden nap, minden órán, percben. E gonosz, durva, gátlástalan, öncélú fenevadat zabolázd meg, tanítsd móresre vagy úzd el tőlem, mert gyenge, erőtlen, vagyok, és nem tudok ellene védekezni. A többivel, a magánnyal, a félelemmel, a betegséggel, a nemi nyomorral, a rémekkel, az elhülyüléssel majd boldogulok valahogy.

(*Temetés*) Terveztem, hogy részt veszek rajta. Elvégre szerelmem anyjáról van szó, akit ismertem is. Tartozom magamnak ezzel, még akkor is, ha érzelmem viszonzatlanná vált. J. nem értett velem egyet. Z. miatt, akinek nem tetszene. De aztán mégis belement azzal a feltétellel, hogy úgy teszek, mintha semmi közöm nem lenne őhozzá, mintha idegen lennék. Vagyis nem megyek oda hozzá, nem fogok vele kezét, és az apjának, a testvéreinek sem kondoleálok. Nem akartam vele gyászában ellenkezni, és úgy tettem, mintha elfogadnám, de magamban azt mondtam: *na, ezt már nem!* Abszurd kísérője volt liezonunknak, hogy lelkifurdalást, büntudatot kellett éreznem az életkorom miatt, de a kivert kutya szerepére már nem vállalkozom, és úgy döntöttem, hogy nem adom meg a halottnak a végtisztességet.

(*Számadás*) Már úgy gondolok mindenre, eseményre, cselekedetre, gondolatra, érzésre, mulasztásra, emlékre, hogy tovább tudjam adni, hogy felidézhessem, hogy elszámolhassak vele. Előszedem, szemügyre veszem, tanulmányozom, újból rögzítem magamban, figyelmem kiterjed a részletekre is, nem szépítem, nem veszek el belőle, nem teszek hozzá, őszinte vagyok, előre szavakba öntöm, szinte memorizálom, hogy el ne felejtsem, mire sor kerül rá. Nincs, nem volt és nem is lesz már személy, akinek elmondhatom. Csak Isten tarthat rá igényt.

(*Negatív eshetőség*) Lehet, hogy nincs már annyi időm, hogy feldolgozzam J. elvesztését. Ezt tehát végezetlenül hagyom magam után. De azért tovább próbálkozom.

(*Vadmályva*) Kerülöm a Tarna-partot is. Nem, mert J.-vel sokat jártam arra, hanem mindig ott szedtem neki vadmályvát, amelynek háziasított

változata rejtélyes szerepet játszott életünkben. Ez leküzdendő, nevetéses, szentimentális ok. A házban több minden emlékeztet rá, némely személyes tárgyát is beleértve, amelyeket még nem juttattam vissza, mégis továbbra is benne lakom. Egyelőre húzom-halasztom. Az idő is ellenem dolgozik, napközében hőség van, estefelé pedig nagyon csípnek a szúnyogok. De előbb-utóbb megalkuszom, és visszatérek megszokott sétahelyemre, mert nincs a közelben másik, vele egyenértékű, vagy hasonlóan jó.

(*Hivatás*) Merton több helyt is elmélkedik a hivatásról. Hivatáson, persze, mint szerzetes nem szakmát, foglalkozást ért. Jómagam is másra gondolok, amikor azt kérdem: mi az én hivatásom, most már így, öregen? Óvni az egészségemet, és minél tovább élni? Távolról figyelni a világ folyását? Tovább hozni-vinni M. L.-et? Pénzt gyűjteni, és felnőttkorára lakást venni neki? Írni ezt a naplót? Egyik sem látszik hivatásnak.

(*Hívás*) Jöjj el, segíts meg, végezd el munkádat, ürítsd ki hippocampusomat! Semmisítsd meg a rossz emlékeket, sérelmeket, fájdalmakat, csalódásokat, veszteségeket és a többit! Ne válogass, ne hagyj meg a jókat se! Úgy is elévültek, és csak zavart keltenek. Tégy elégedetté, boldoggá, varázsold mosolyt az arcomra, hozzátartozók réme, önzetlen, nagy jötevő, megváltó, kegyes Demencia!

(*Márai züllése*) Újraolvasom az *Egy polgár vallomásait*. Elképeszt, milyen kicsapongó, felelőtlen dandy-életet élt Majna-Frankfurtban, Berlinben az I. világháborús vereséget követő gazdasági összeomlás idején. Erről valahogy megfeledkeztem, vagy rosszul raktároztam el. Hogy lett belőle mégis író? Vagy éppen ez kellett neki, ez a tékozlófiúság a nagy német világvégézés közepette? Kinek mi tesz jót!

(*Leendő corpus delicti*) Vajon mit gondolnak majd rólunk 15–20 év múlva J. unokái? Ha lesznek unokái. Mennyire érdekli őket a nagy szerelmi históriája, ha kezükbe kerül a könyv, amelyben közreadom naplójegyzeteimet? Feltéve, ha nem rejti el előlük, ha lesz példánya, ha vett, vagy küldtem neki megjelenése idején, és meg is kapta. Persze, ha elolvassa, vagy csak beleolvas, meg is sértődhet, mert esetleg

igaztalannak, egyoldalúnak ítéli a róla rajzolt képet, és egyszerűen a szemébe dobja. De más is történhet, hogy nem jut el az utódok második generációjához, és sosem szereznek róla tudomást. A szüleik, az ő gyerekei, akik annak idején szenvedélyesen ellenezték kapcsolatunkat, és alaposan megkeserítették az életemet, hogy elejét vegyék a kellemetlen kíváncsiszkodásnak, idejében cselekednek, tudta nélkül elfogják a naplómát, és mint *corpus delicti*t megsemmisítik.

(*Otthonosság*) A 8-brokátban van egy gerincgyakorlat, amely abból áll, hogy az ember a felső testét az egyik, majd a másik oldalra fordítja, és a végpontban hátrafelé néz. Mindig úgy csinálom, hogy közben az afelőli falon függő, nagy Egyesült Államok-térképen Kentuckyra essen a tekintetem. Sosem jártam abban az államban, viszont ott van a Gethsemani-kolostor, ahol Merton szerzeteskedett. A két dolognak semmi köze egymáshoz, de ettől otthonosabb az egész.

(*Viszony*) J. azzal vigasztal, hogy sokat jelent neki Szajla, sőt, hiányzik. Úgy látszik, leválasztotta rólam, és viszonyt kezdett velem. Nem világos, hogy a valósággal, vagy az általam vizionálttal.

(*Búcsú*) A szajlai, a templom ünnepe, a régi. Ennek is vége. Nem most lett, hanem régen, csak a családban én adtam meg neki a kegyelem-döfést. A legnagyobb, a legjobban várt és szeretett ünnep volt. Nagyobb, mint karácsony vagy húsvét. Mint mindenki, előtte napokig készültünk rá. Anyám meszelt, súrolt, takarított, szépített, aztán főzött, sütött. És vendégek jöttek S.-ből, E. néném, anyám testvére S. sógorral, a férjével és nagyanya. E. nénémék lovaskocsival, de nagyanya büszkén vallott önállósága és függetlensége jegyében, hajlott kora ellenére mindig gyalog. Miután a szüleim meghaltak és visszaköltöztem a faluba, szerény keretek között még megünnepeltük K.-val, a vendég pedig M. volt. A válasz után egyedül is tartottam M. L.-el vagy nélküle. Idén azonban már sehogyan se. Teendőim közepette egyszerűen megfeledkeztem róla. L. szólt a napja előtt, de akkor már szó sem lehetett előkészületekről. A misére még elmentem M. L.-el, aki éppen itt volt, de előtte vagy utána semmi, még ebédet sem készítettem, étteremben ettünk. Idáig süllyedtem, süllyedtünk!

(*Félmunka*) Nem tudom elfogadni, hogy nem kellek J.-nek. E mögött az lehet, hogy még nem egyeztem ki egészen az öregséggel. Ha így van, akkor félmunkát végeztem. Ezen sürgősen változtatnom kell.

(*Az ok*) Mostanáig azzal áltattam magam, hogy J. azért hagyott el, mert öreg vagyok. Dehogy. Az ok, amelyet eltoltam magamtól, egyszerűbb és közönségesebb: azért, mert nem szeret már. Ha szeretne, lehetnék öreg, nyomorék, leprás, impotens, hűtlen, szélhámos, tolvaj, gyilkos... akármi.

(*Leg*) Az öregségben talán az a legrosszabb, hogy a hanyatlás következtében állandóan feszült az ember, retteg, hogy valami hibát követ el, elmulaszt valamit, amit meg kellett volna tenni, vagy ellenkezőleg, megtesz, holott nem kellett volna, valamit, aminek kellemetlen, sőt, súlyos következménye lesz, vagy már van is, csak még nem tud róla.

(*Ágy*) J. képeket küldött új lakásáról. Az egyikben a hálószoba látható az ágygal, amelyet ismerek. Annak idején zavart, hogy előttem mással is szeretkezett rajta. De mi volt ez ahhoz képest, amit most érzek, tudva, hogy utánam is ezt cselekszi majd!

(*Naplóírás*) Személyes vagyok és őszinte. Vagyis az igazat írom. De a magam igazát. Ami azt jelenti, ami nem illik a magamról alkotott képbe, azt elhagyom. Ritkán van ez, de van. Tehát csalog. Ugyanezt teszem másokkal kapcsolatban is. Vannak, akiket elég nevük kezdő betűje mögé rejteni. Mások viszont többet igényelnek. Tekintettel kell lennem az érzékenységükre, hiúságukra, ami nem mindig sikerül. Kétes foglalatosság ez! Legalább annyi szól ellene, mint mellette. Csodálkozom, hogy mégis ráadtam a fejem. Megkönnyebbülök, ha abbahagyom. Bár lehet, hogy hiányzik majd, ha nem tudok helyette mást csinálni.

(*Felmentés*) Ne vádold J.-t! Az emberi érzelem romlandó. A tiéd is. Az övé csak eddig állt el. Ennyi történt, nem több és nem is kevesebb.

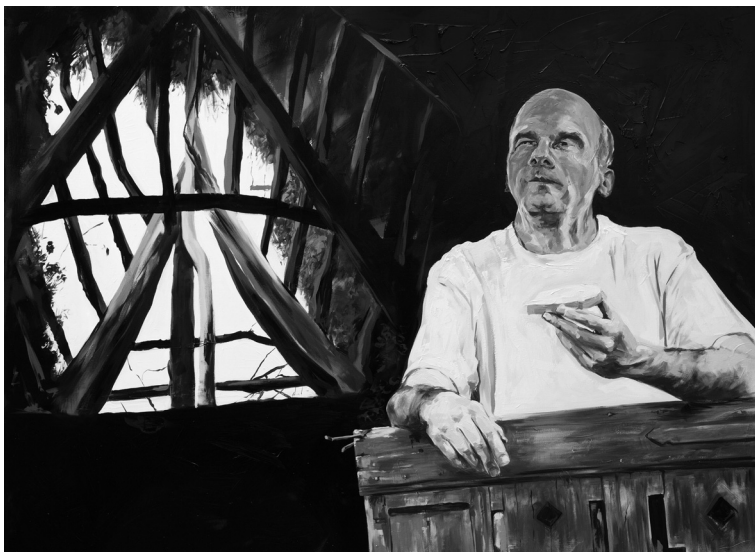
(*Gyerek*) Azt álmodtam, hogy kora ellenére teherbe ejtettem J.-t. Nem most, hanem még a szakítás előtt. Szülni készül abban a hiszemben, hogy az új barátjától van a gyerek. Megbeszélte vele, már a nemét is

tudják: fiú. Figyelmeztettem, de hiába. Fölényesen mosolygott, és mondta, ő jobban tudja. Szörnyű volt, örjögtem a kilátástól, hogy a fiam apja nem én leszek.

(*Felfedezés*) Dolgom volt B.-ben és találkoztam J.-vel. Meg is szálltam nála. Ő maga ajánlotta fel e lehetőséget, hogy ne kelljen még aznap hazafelé megtennem az egyre fárasztóbbá váló autóutat. Értékeltem, de minthogy a remény vak, titkon hittem, hogy ez több egyszerű emberbaráti gesztusnál. Nem volt. Mialatt kiderült, azt a kínos felfedezést tettem, hogy szerelmem tárgya ellenszenves, sőt, komisz is tud lenni, és lehet, hogy csak bennem létezik, talán csak az én lelki, testi szükségletem teremtménye.

(*Summa summarum*) Várakozás volt az élet.

(*Csak 3 kérdés*) Meddig még? Hogyan akkor? És azután?

A reggeli
(185 x 120 cm, olaj, vászon)